

Vodítka ke zpracování výzkumu s použitím Rep-testu

(pro inspiraci je možné podívat se na studii s rep-testem v adreáři „Studie s rep-testem“)

I. Výzkumná otázka: i když jde zejména o to, vyzkoušet si práci s Rep-testem (s tzv. "mřížkou"), je výhodou, pokud celý malý výzkum bude veden nějakou otázkou – záleží na tom, co koho zajímá a jaký textový materiál/participanty budete mít k dispozici.

Pro inspiraci:

A – jak konstruujeme příslušníky různých etnik, věkových skupin, sociálních skupin?

B – konstruování politiků nebo veřejně činných a známých osob

C - konstruování různých typů prostředí

- a nekonečně dalších možností, například „pandemická“ témata, atd.

II. Sběr dat - dodržujte fáze administrace Rep-testu, jak jaké jsme probírali v semináři

Než začneme, ošetříme etiku výzkumu: je samozřejmé, že před vlastním sběrem dat participanty informujeme – k čemu výzkum děláme, co budeme po něm/ní chtít, atd., rovněž upozorníme, že se v průběhu administrace moci na cokoli ptát a případně test přerušit či ukončit. Dobře si rozmyslete, jestli ta data ještě nebudete chtít/potřebovat dál použít – např. pro DP. V takovém případě by o tom měli být participanti informováni. Při zpracování dat anonymizujte osobní údaje tak, aby při se při prezentaci výsledků (na semináři) nedalo poznat, o koho z participantů mohlo jít.

je potřeba mít participanty rozdílné podle nějaké charakteristiky v souladu s úvodní otázkou; zde pár příkladů pro inspiraci:

A – snažte se mít mezi participanty lidi s různě rozmanitou zkušeností s lidmi s různých etnických/sociálních/kulturních okruhů

B – snažte se mít mezi participanty lidi s různě hlubokým zájmem o politiku nebo s různou politickou orientací

C – snažte se mít mezi participanty lidi s různým domovským prostředím (města, venkov) nebo lidi s různým vztahem k přírodě a enviromentální problematice

Optimálně by měl každý člen týmu udělat alespoň 2 rep-testy.

Seznam elementů: elementy sestavujte elementů podle tématu výzkumu, např.:

A – fotky/tváře zástupců různých etnik, sociálních skupin, apod. (např. fotografie bezdomovce, manažera, skejtáka, prodavačky, lékařky, atd.)

B – fotky různých politiků (případně jen jejich seznam na lístečcích)

C – fotky různých prostředí (zemědělská krajina, továrna, město, prales, zelený les, poničený les, skály, jezero, ...)

... samozřejmě také mohou být elementy významní lidé z respondentova života, self, ideální self atd.

elementy musí být oddělené na jednotlivých lístečcích; ideální počet je mezi 8 až 12

Elicitace konstruktů

vybírejte trojice elementů a ptejte se po podobnosti libovolných dvou z nich a kontrastu ke zbývajícimu – použijte instrukci ze semináře (ve studijních materiálech); trojice mějte nejlépe vytipované dopředu, aby u všech participantů byla procedura stejná, důležité je, aby se ve trojicích elementy co nejrozmanitěji střídaly

kolik konstruktů se má sejmout? – nejlepší je mít vytipovaný dostatečný počet trojic elementů (cca 8-12) a skončit elicitaci v bodě, kdy už participanta nenapadá žádné nové smysluplné rozlišení elementů; počet konstruktů také závisí na počtu elementů (méně elementů – méně konstruktů) a také na jejich povaze (u fotek prostředí bude pravděpodobně méně konstruktů), každopádně snažte se vést elicitaci tak, aby participant uvedl co nejvíc svých konstruktů, ale nevymýšlel další konstrukty za cenu vynuceného opakování (ta hranice je často nejasná a záleží na vašem citu)

první konstrukt (podobnost dvou elementů) napište do levého pole u daného řádku mřížky (můžete použít rastr ve studijních materiálech nebo připravit vlastní), kontrastní pól na pravou stranu

Škálování elementů

vysvětlíte participantovi význam čísel na pětistupňové škále podle postupu na semináři (1 – vlastnost levého pólu, ...); participant má ohodnotit všechny elementy na daném konstruktu

(kroky elicitace-škálování se opakují pro každý elicitovaný konstrukt)

Ohodnocení konstruktů

požádejte participanta, ať zakroužkuje u každého konstruktu pozitivní (nebo alespoň spíše pozitivní) pól; výsledná data přepište tak, aby pozitivní póly byly na levé straně

Je-li to možné proved'te inquiry: doptat se participanta na to, jak je daný konstrukt osobně důležitý, v jakých situacích hraje roli, jak se v životě osvědčuje, kterých případných pozitivních a negativních stránek se týká

např. *Tady se opakuje často podobný vzorec (a ukazuje se v této mřížce na více řádcích) – zdá se, že máte výraznou tendenci rozlišovat mezi lidmi, kteří jsou na jedné straně přátelští, laskaví, obětaví, na druhé straně ziskuchtivý, sobečtí a arogantní; vy sám se vidíte jako ...; zdá se, že takto charakteristicky posuzujete lidi okolo sebe – v jakých situacích lidi takto nejčastěji hodnotíte?, je pro vás důležité, že vy sám jste v rámci tohoto rozlišení ...?, stalo se vám, že jste se vlivem nějaké životní události viděl i jinak? (tj. otázka po invalidizaci konstruktů) – jaké to pro vás bylo? ...*

III. Interpretace

- i) obsah konstruktů – jaké typické konstrukty používají různé skupiny respondentů, jak jsou obsahově bohaté?

- ii) Diferencovanost konstruktů – uvažuje respondent o daném tému spíše komplexně/diferencovaně nebo je pod tím, co říká patrný nějaký jeden společný vzorec (malá diferencovanost konstruování)?
- iii) Uvažuje o daném tématu spíše konkrétně nebo v abstraktních konstruktech? Jsou různé konstrukty/pohledy, které formuluje, navzájem spíše kompatibilní nebo konfliktní, jsou provázané nebo nahodilé? Dovede respondent integrovat konfliktní póly nebo konstrukty, dospět během rozhovoru k rekonstruování?
- iv) Zkuste interpretovat přechodní nálezy v termínech PCP: jak se respondenty dané konstrukty v jeho životě osvědčují? Jsou validizované? Nebo dochází k jejich invalidizaci? Jak na ni reaguje?
- v) Zkuste interpretovat přechodní nálezy v termínech PCP – „profesionálních konstruktů“: lze z rozhovoru vyčíst různé strategie nebo dimenze tranzice? – dogmatické bránění konstruktů, hostilita, dilatace, konstrikce, úzkost ...

IV. závěry:

- co říkají výsledky Rep-testu k výchozí otázce?
- zhodnocení – jak se vám s Rep-testem pracovalo?, jaké problémy se vyskytly?; jsou pro vás výsledky přínosné, banální, pochybné ...
- reflexe – problémy s metodou (jak to provést příště lépe); limitování a klady metody

Tento rámcový postup sepište. Dodržujte strukturu jednotlivých bodů od výzkumné otázky/tématu (I) až k závěrům (IV). Jednotlivé kroky jsou ovšem velmi široké a umožňují zpracovat téma po svém. Závěrem dodávám, že nemá jít o akademickou výzkumnou zprávu k oponentuře, ale o seznámení s metodou a tím, jak ji lze používat a co od ní očekávat. Přestože by měla mít prezentace "hlavu a patu" (tím, že dodržíte jednotlivé rámcové kroky), nebojte se tedy být kreativní a v analýze a interpretacích spekulativní – tento seminář to jistě snese.

MF.